

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XIII.

V Ljubljani 10. velciga travna 1860.

List 10.

Cretlica

na grob prečastitimu Očetu

KLARU VASCOTTI-TU,

provincialu frančiskanov na Kostanjevici v Gorici

1860.

„Blagor človeku, ki pošteno živi in pravično izroči svojo dušo Gospodu; zakaj blag je njega spomin pri Bogu in pri ljudeh!“ V število takih preblazenih duš gre v. č. Oče Klar Vascotti, provincial reda frančiškanskiga horvaške in krajnske okrajine, ki je 30. mal. travna tekočiga leta v Gospodu zaspal. Spodobi se, da se po smerti takih verlih mož kaj več o njih lepim življenji in dragi smerti spregovori vsem živim v posnemo, mertvim pa v čast in hvalo. Torej to malo, kar sim o življenji, boleznih, smerti in pogrebu ranjega O. Klara utegnul zvediti, rad semkaj pri-
stavim iz čistiga spoštovanja, kteriga mora vsak dober kristjan občutiti do takih mož po Božji volji.

Rajni O. Klar je bil Istrijan iz Isole doma, rojen 26. grudna 1799 od bogoljubnih, še precej premožnih posestnikov, kteriga mati še živi, stara nek 83 let. Sina, polniga lepiga upa, so izšolali dali najpred v Isoli, potem v Kopru do šeste latinske šole. Zdaj pa, pokoren svetimu poklicu Najvikšiga, stopi v frančiškanski red 24. mal. serp. 1823; po doveršenim noviciatu v Tersati je bil koj pridružen tukajšnjim frančiskanam na Kostanjevici, kjer je potem zunej eniga samiga leta vedno prebival do zadnjiga trenutka svojiga življenja. Opravljal je izverstno vse časne službe tega reda: bil je vikari, gvardijan, skoz dolgo let profesor cerkveniga prava in zgodovine v domačih bogoslovskih šolah, talijanski pridigar in lani k drugimu kratu izvoljen provincial svojiga reda horvaško-krajnske okrajine; tudi je bil postavljen l. 1857 svetovavec zakonske sodnije za gorisko nadškofijo. Kako drago de mu je bilo samotariti tu na tem prijaznim griču, od kodar doli se zdravimu očesu nar lepsi panorama žlahtne goriske planjave razgrinja, ki ptujiga pri prvem pogledu zamakne; se lahko povzame iz neke njegove knjižice, v kteri kratko popisovanje tega hriba takole sklene: „Venire a Gorizia, e non salire alla Castagnavizza è lo stesso, come suol dirsi, che andar a Roma e non veder il Papa.“ -- Popisovati, kakor bi šlo, vse njegove čednosti in lastnosti, zavolj kterih je bil tu sploh spoštovan brez razločka vere, stanú in starosti, se jaz preslabiga čutim; toda naj se bravec zadovolji, ako rečem odkritoserčno: Bil je mož skoz in skoz po Božji volji, skerbni in občno ljubljani oče svoje duhovske deržine, ki mu je bila iz vsiga serca vdana; bil je premoder gospod, bodisi kot duhovnik ali deržavljan, kot učenik ali hišni prijatelj, kot vikši ali podložni, kot spovednik ali pridigar, kakoršnih se redko kje najde. V cerkveni zgovornosti mu je bil malokdo kos; tekla je Božja beseda iz njegovih ust ko sladka medica, ki je um jasno razsvitlo-

vala, globoko v serce segala, grešnika z lepama na pot zveličanja klicala. Za takiga je pri naših Goričanih vselej veljal; so ga pa tudi nar raji poslušat hodili, bodisi kot postniga pridigarja, kar je menim dvakrat v našem mestu bil, bodisi pri drugi priložnosti čez leto, kadar koli so zvedili, da bo „padre Chiaro“ na priznico stopil. Ker je bil visoko učen in je izverstno govoril talijansko, francosko in nemško, so si tukajšnji plemenitaši v posebno čast šteli, se z njim družiti; bil je nekdaž tu bivajoče kraljeve francoske deržine drag hišni prijatelj. Izobraženi in priprosti so zlasti v dušnih zadevah veliko zaupanje v njega stavili, spokorniki so radi k njegovi spovednici stopali, bolniki so v urah britkosti po njegovi duhovni pomoči hrepeneli, in to po vsej pravici, ker bil je mož zveden, ki je dobro umel žalostne tolažiti, nevedne učiti in dvomečim vselej po najbolji poti svetovati. Kar je meni znano, je spisal in na svitlo dal naslednje knjige: *Institutiones historiae ecclesiasticae novi foederis* na 516 straneh; — *enchiridion juris canonici* na 392 straneh; obe te knjigi v veliki osmerki, v Rimu natisnjene, ste namenjene bogoslovskim šolam; — *storia della Castagnavizza* tudi v osmerki na 208 straneh; — *domma dell'immacolato concepimento di Maria Vergine* na 96 straneh pa v 16ki. Tudi je neko drugo knjižico in posamesne ogovore natisniti dal, kar pa meni ni znano. Kakor slišimo, se je že kdo oglasil, da bi se na beli dan spravile vse njegove izverstne pridige in drugi spisi, ki jih je ranji v rokopisu zapustil. S tem bi se gotovo mnogim prav vstreglo in bi se morebiti tudi želja ranjega nekoliko spolnila, ki se je bil neki lanskiga leta pri nekaki priložnosti razodel: Ako bi bilo Bogu všeč, bi rad še štiri leta živel, da bi vse svoje reči prav vredil. Toda Bogu ni dopadlo, zrel je bil za nebeško prebivališče, hotel ga je torej Bog k sebi imeti.

Kar sim o njegovi zadnji bolezni mogel pozvediti, je nekako tole. Začel se je slabiga počutiti 21. aprila, ali kmali se mu je obudil bodež na straneh, hudi napovedavci vmorivniga vnetja, ktero se je od dneva do dneva zmiraj bolj narašalo. 24. potem je prav oblegel, k oltarju stopiti mu ni bilo več mogoče, postelja mu je bila edina potrebna podpora. Zdravila sta ga dr. Gentili in dr. Mavrovič *). Vsaka zdravniška skerb je bila brez naj manjiga vspcha; bolnik je zmiraj bolj hiral, njegov sicer bister pomnež ga je vedno bolj zapušal. Da mu bo treba kmali umreti, da blede smert že naglo koraka njegovimu življenju ojstro koso nastaviti, je sam dobro prečutil. „*Omnis consummationis vidi finem* (ps. 118, 96.):“ in spet: „Bog me hoče pri sebi v nebesih imeti!“ je večkrat odgovarjal tem, ki so si prizadevali ga tolažiti. Posebno je proti zadnjimu vedno v mislih imel sv. Avgušтина, kteriga tekste je pogostama narekoval. Oh res je, česar je serce polno, tisto jezik govori tudi zadnjo uro. De bi deržniši v zgrozivno

*) Telegrafiralo se je tudi po dr. Lorenzutti v Terst, ki je pa prepozno došel.

obličje blede smerti premogel gledati, in de bi se v sredi smertne sence ne bal (ps. 22), poprosi sprejeti se enkrat Tajstiga, ki ga je vsaki dan pri daritvi sv. maše z vso pobožnostjo prejemal, ki je satana in smert hrabro premagal, brez kteriga ni večnega življenja, ni prave tolažbe na zemlji. 29. aprila ob 4 zjutrej že v. č. gosp. O. gvardijan bolniku Odrešenika pod podobo beliga kruha podarijo, kteriga je od polnoči sem popolnoma tešče, kakor je sam po vsaki poti želel, z vso ginljivostjo sprejel. Še tisti dan pa, ob 2 popoldne, je bil v poslednje olje djan vprico vse domače deržine. Že se mu bliža trenutik zadnjiga vojskovanja, pred kterim se clo nespametna žival trese in vpije, ko ji umorivce nabrušeni nož v vrat zasaja; že sta si s smertjo nasproti, ž njo se bori z merzlim potam na čelu; de bi mu pomoči od zgorej ne primanjalo, se hoče še apostoljskiga žegna vdeležiti, kliče Jezusa in Marijo, od kterih je neštevilnokrat svojim poslušavcem govoril; zdaj pa še z obema rokama za bozjo martro prime, jo na vso moč na svoje obledene ustnice pritisne, še parkrat pojame, zdihne in ... močnejša smert ga objame, duša se loči od telesa, in njegoviga 60letniga življenja je konec ob 1/4 6 zjutraj 30. aprila. ... Naj solzica kane na merzlo tvoje truplo, hrabri učence sv. Franciška, goreči vojsak Kristusov!! — Velike žalosti, ki se je odsihnjal v blage serca pobožnih samostancev vcepila, mi ni dano popisati; občutiti se le dá temu, ki je kedaj miliga očeta, preserčnega prijatla naglama zgubil. — Kmalu po njegovi smerti je bil prenesen v mali parlatorij pri tleh, kjer je bil skoz tri dni ljudstvu izpostavljen. Ob 5 poslednjiga dneva, 2. t. m., popoldne se še enkrat domači redovniki zberejo okoli merliča, ga kušujejo med glasno jokanjem ko dobri otroci svojiga umerliga očeta. Po dokončanim tem prebitkim prizoru, ki je mogel gotovo vsakemu pričujočemu gledavcu solzico privabiti, ga v preveliko žalost zamaknjeni mnih prenesejo v cerkev na oder, kjer je v odprti trugi do pogreba ostal. Čeravno je truplo skoz 61 ur nepokopano ostalo, in pa ob času mokriga vremena, ni vendar dajalo nar manjšiga neprijetniga duha od sebe. 1., 2. in 3. maja so čč. očetje v domači cerkvi peto mašo s primerjenimi molitvami po rajnim opravljali. — Res, „draga je v Gospodovih očeh smert Njegovih svetnikov“ (ps. 115). Koga pri tej priči ne obhajajo želje sv. pisma: „Oh da bi moja duša smert pravičniga umerila, in de bi moj konec kakor njih bil!“ (Num. 23, 10.)

Že iz povedaniga si vsak lahko povzame, de je bil ranjki o. Klar verl mož v življenji in v smerti, in de naša zguba je velika. Res, zgubili smo dragi biser! Kdo bi ne žaloval, kdo se ne solzil? Naša Gorica se torej po vsej pravici žalosti topi, grozé se nad neusmiljeno koso prekanjene smerti, ki nam je še krepkiga in éverstiga moža zmed nas ugrabila. Ali kaj? taka je volja Njega, ki ob vsakem času, v vsaki starosti človeka na odgovor kliče, brez kteriga pripušenja se nam še las na glavi ne skrivi. „Torej pa bodite tudi vi pripravljeni; ker ob uri, ki je ne veste, bo Sin človekov prišel.“ (Mat. 24, 44.)

Kako jako de so naši mestnjani tega blagiga mniha spoštovali, so očitno razodevali ob času njegove kratke bolezn. Od ust do ust se je kmali po celem mestu razglasila žalostna novica, de je „padre Chiaro“ nevarno bolan. Ljudje so zdihovali, njegovi spokorniki se solzili, preplašeni ti in uni so po njegovim stanu skerbno oprasevali, in marsikdo se je sam na Kostanjevico podvizal, o bolniku kaj bolj na tenko pozvedit. Berž pa ko je mertvaški zvonček v visokim turnu farne cerkve sv. Ignacija naznanil njegov odhod iz tega sveta v daljno deželo večnosti, so jeli po njem žalovati vsi njegovi znanci in prijatli, ginjeni do obilnih solz; milovali so ga vsi, ki so ga le kolikaj poznali, z glavo majaje, rekoč: „Oh ubogi „padre Chiaro;“ kako velika škoda za takiga verliga gospoda!“ — Ves čas, kar je bil izpostavljen na odru, so mestnjani zahajali, ga kropit, od njega slovo jemati.

Nar očitniši znamenja svoje ljubezni do o. Klara so Goričanje obelodanovali v dan njegoviga pogreba, ki se je 2. maja popoldne obhajal. Bil je pokop tako slovesen, de bi se bil spodobil vsakimu slovečimu prelatu. Živo nam je pred oči postavljaj uni veličastni pogreb nepozabljiviga ranjčiga nadškofa Franciška Ks. Lušina, kteriga smo tudi tekočiga mesca, pa tri dni pozneje l. 1854 obhajali. Neštevilna množica vsake starosti in vsih stanov se o določenim času trumama gnete na Kostanjevico v cerkev, še enkrat in zadnjikrat vidit obličje svojiga ljubljence. Vzdignili so merliča ob 1/4 6 zvečer. Že se odmeva žalostna pesem „Miserere“ vpletovaje se v košate veje divjih kostanjev; zadnjikrat se zdaj spreha o. Klar pod senco lipoviga drevja, pod kterim je v svojim življenji neštevilnokrat preudarjal prečudno žlahnost Božje nature; listje se za njim solzi, menim s solzami, ki so jim jih razparani oblaki komej eno uro poprej v gosti plohi dežja v lice zalili. V nar lepšim redu osnovana mertvaška procesija je v nasledujim redu dalje šla. Najpred so šli ubogi iz siromašnice; za njimi odgojenci naprave zanemarjenih otrok, učenci začetne šole in mnogo drugih učencev; potem usmiljeni bratje, kapucini in franciskani; za njimi pevci metropolitanske cerkve, ki so s pozavnami vsako drugo versto „Miserere“ odpevali; za njimi so šli bogoslovci, stolni vikarji, kanoniki, duhovšina dotične farne cerkve v črni cerkveni obleki, in za vsimi temi so stopali visokočastiti gospod prost v pontifikalni opravi. Nosilo je častito truplo šest mestjanov, 24 drugih pa je svetilo poleg truge z baklami, ki so si jih blagi Goričanje sami priskerbeli. Za merlicem so šli nadomestovavei vseh tukajšnjih vradnij, med njimi sam okrožni predsednik, mestni župan s svojimi svetovavci, profesorji in učeniki viših in manjših šol, advokati in zdravniki, kupci in rokodelci, gospodje in kmetje, solarice in učenice itd. Šli so med katoličani clo judje in luterani s tukajšnjim pastorjem vred. V takem redu osnovana procesija je pod čisto razvedrenim nebam šla počasi proti mestu v farno cerkev sv. Ignacija, kjer so se predpisane molitve odpele. Počastili so ranjkiga tudi sami naš premilostivi nadškof Andrej s svojo pričujočnostjo ravno v tej cerkvi. Po odpravljenih molitvah in blagoslovljenji se procesija zopet vzdigne proti daljnimu pokopališču. Po ulicah, kodar se je truplo neslo, so bile zaperte vse štacune; gledavcov je mergolelo po vsih voglih in oknih, ki so se za ranjeim z zamišljenim pogledom ozirali. In še posebniga spomina vredno je to, de so bili vsi spremljevalci ves čas tega obhajanja v neko bitko tihoto zamaknjeni, česar tu pri družih vsakdanjih pogrebih ni navadno viditi. To je očitno znamenje, de so veliko zgubo resno občutili, pa tudi, de k temu vdeleževanju jih ni gnal ne dobiček ne dedšina, ampak čisto spoštovanje, ki so ga do ranjeiga imeli. — Po poli treh resniga hoda je o. Klar na pokopališču... Zročen je naročju črne zemlje do tistiga časa, ko se bode zaznala zarja poslednjiga dneva ter zabučala Vsegamogočniga trobenta: „Vstanite vi mertvi in pridite k sodbi! — Pravični! stopite na desno; krivični na levo!“ — In kakor prijatelj, ki pri svojim odhodu v daljno deželo pregloboko ginjen besedice spregovoriti ne more, razun jokú in zdiha, ko svojimu priserčnemu prijatlu zadnjikrat v roko seže; ravno tako se je vsih pričujočih spremljevalcov neka dolgočasna otožnost lotila, ko je oče Klar v nar poslednje slovo še pest zemlje na svojo prosto hišico prejel in so se spoštovalci na dom vračali, prvošivši mu večni R. I. P. ter stoterno plačilo v nebesih za ves njegov trud na tej zemlji, zavolj kteriga bo gotovo vsim v naj bolj dragim spominu ostal.

Vam pa, dobri Goričanje! bodi izrečena očitna hvala in slava, ki verle može veste in znate prav spoštovati.

Jož. Furlani,
mest. kaplan pri sv. Ignacii.

Spominica

rajinimu prečastitimu Očetu

SVITKOTU VASKOTI-U.

bivšimu nadstojniku frančiškanov Kriške okrajne po Hrovaškim, Štajerskim, Krajskim in Primorskim, umerlimu v Gorici na Kostanjevici 30. mal. travna 1860.

Le mni ubog si bil, pa toljke čete
Te spremljajo k pogrebu vse solzeče,
Še čast poslednjo skazat' hrepeneče.
Za kogar čisel vse so bile vnete.

Scer tud' za posvetnjakam vró najete.
Al zanj goré, solzijo se le — sveče;
Za Tabo serca romajo plameče,
Iz vsih stanov se gnjetejo neštete.

Sprevod prezál ponižniga miniha
Je priča čeznavadniga spoštvanja,
Ki le zaslug sijajnost ga udiha.

Ti, Svítko bil Akvin si na stolnici,
Ti Zlatoust na leci pridgovanja,
Vodnik Ti Salezjan zašli ovčici.

✽

O Bog daj svet'ga raja Ti plačilo;
In de tud nam bi s Tabo v delez bilo!

Hladnik.

Kaj sim doživel?

Nektere resnične, pa podučivne in svarivne prigodbe iz mojiga življenja v poterjenje za resnico Božje besede in v čast Božje previdnosti.

Spisal L. Dolinar.

III. Andrej P.

Kar katoliška Cerkev pepelnično sredo vsakimu kristjanu glasno govori: „Spomni se človek, de si prah in se boš v prah vernil, to bi bili smeli tudi Andreju P. reči: Revež si bil in boš. Ne kakor bi ga bila Božja previdnost v nemar pustila, ampak ker nekteri človek sreče prav obračati ne zna, kakor tisti revež, ki je vedno srečo na pomoč klical, in kadar je kopaje nekaj zlate rude našel, jo je zlatarju za malo denarjev prodal.

Andrejev oče Jožef, tesar, kakor njegov sveti patron, pa reven gostač, je imel od perve žene dva sina, Marka in Janeza, od druge žene pa samo sina Andreja. Janez je služil, se potem oženil in je bil reven gostač. Marka pak je tudi s perviga služil za hlapca, se je naučil tkanja, in je platno tkal za plačilo, pa tudi na svojo roko. Bil je pametniga zadržanja, in kar si je prislužil, je hranil, in tišal v skerbi za prihodnje čase, ker mu oče ni imel kaj dati. S časom je vzel vdovo; je hišo vterdil, de je nar bolj hiša v vasi.

Ljubljanska hranilnica pravi: Delaj, spravlaj, obilšaj! Naš Zveličar pa: Kupcajte s talenti, dokler ne pridem. To je storil Marka P. in bi bilo prav, de bi bil tudi Andrej tako; bil bi si, kakor njegov brat, starost brez skerbi pripravil. De je pri očetu in materi ostal, in jima starima v hribih pomagal vsakdanji kruh služiti, je bilo hvale vredno. Imel je prijatla, Janeza po imenu, in bila sta po izgledu Jonata in Davida, ker ta ljubezen je oba varovala druge ljubezni. Temu svojimu prijatlu je večkrat potožil svoj revni stan, in de mu nič ne kaže, kakor v tih hribih se postarati. Božja previdnost pak je tudi njemu duri sreče odperla in hotla nad njim četrto zapoved spoštniti.

Njegov prijatelj Janez je šel k nunam za hlapca, in je leto pozneje tudi Andreja v to službo spravil. Enaka starost, enaka služba, enako delo je njuni serci še bolj vezalo in sta tukaj vesela in zadovoljna kake dve leti skupej služila in si svoje težavnice tožila.

Ker pa na svetu nobena reč stanovitna ni, se je tudi ta zvesta prijaznost razderla. Janez se je oženil v neko kajžo, je bil priden, še preveč, de je pred časom, pa vendar pobožno umerl. Bog ga je bil blagoslovil, in njegovim trem hčeram ne bo treba kruha prositi. Z Andrejem sta malo kdaj skupej prišla, ker sta vsak v svoji fari bila.

Cerkovnikova ali mežnarjeva služba se je pri nunah spraznila, in nune so Andreja, tako pridniga, zvestiga, vbogljiviga, v to službo vzele, pripravniga za cerkev, za vert in za vse. Posebno pak se jim je prikupil, ker se je bil naučil, vošene sveče prav lepo liti samostanu v velik prid; in ni le bilo vedno slišati: Sliš' te Andrej, sliš' te Andrej, temveč nekatere darila so iz nunskih rok v njegove roke padale, marsikaj dobriga je bilo njemu prihranjeno, in rastel je v veljavi, v priljudnosti in premoženji; pa tudi dobro je živel, in se tega tudi kmalo privadil; z eno besedo: Njemu so takrat ptice pele.

Ali vsaka reč le en čas terpi, in sreča se kakor riba iz rok izmuzne, in kakor moder pravi: Na koncu vese-lja se žalost derži. Tako je bilo z našim Andrejem. Za prihranjene denarce si je kupil hišico, jo popravil, je pustil službo, se lotil rokodela svečarstva, se je oženil in z doto plačal hišo do dobriga. Kaj mu je manjkalo k njegovi sreči?

V tim novim stanu je bilo treba denarja za robo, ali zaupanja in moške besede; je bilo treba terdo delati, po semnjih hoditi, vse bolj pičlo ravnati, doma in po svetu, de se novinec pri takim rokodelu na verhu vode ohrani. Tega pak Andrej ni bil vajen in ni bil začimen, včas ni mogel besede deržati; dostikrat se je na poti preveč zamudil. Ker doma ni bilo jesti, kakor v samostanu, je šel drugam iskat in tu je šel denar za denarjem, in manjkovec se je začel glasiti, delo zastajati, dolgovi vikati, tako dolgo, de je šla hiša na boben, Andrej s svojo družino gostovat, dela za dan iskat, in jel je revno živeti.

Zdaj misli na svoj živež v samostanu, in kako je iz tega raja v velike stiske prišel, kako je bil v hribih srečen: zdaj pa spomin, de je te svoje in svojih ljubih nesreče sam kriv, obtežana vest in silna skerb za prihodnje, sramota pred svetam neizgovorljiva. To je moža tlačilo kakor huda mora, de je zbolel in po ne dolgi bolezni umerl, zapustivši ženo in dvoje otrok. — Če te torej, o človek v mladosti tek tvojiga življenja skerbi, dopolnuj zvesto svoje dolžnosti, vari se greha, služi Bogu, izroči se Božji previdnosti in verjemi, de te bo ona vodila in k tvojimu namenu pripeljala. Salomon ni prosil za bogatijo, ne za ponizanje sovražnikov, ne za dolgo življenje; ampak za modrost, izraelsko ljudstvo prav voditi in soditi; tako prosimo tudi mi za modrost, prav živeti in se zveličati.

Zamurček Jožek Krajski.

(Dalje.)

Odrinivši s parnikom 18. vel. serpana iz Aleksandrije smo prišli četrty dan t. j. 22. do otoka Kerva, kjer se nekoliko ustavi, 23. ob 9ih zjutraj pa smo bili že v Terstu. — Beli ljudje so bili Jožku posebno všeč. Ko je v Terstu viteza žl. Napolita pervikrat vidil, je rekel, de ni še nikoli tako lepiga moža vidil. Sploh je ime perve leta dober razločiven spomin, de ni kmal človeka pozabil, ki je imel kej z njim opraviti in še zlasti, kteri mu je kako dobroto skazal. Bilo je morebiti nad njim več nagnjenja in ljubezni do dobrotnikov, kot sicer večkrat pri zamurcih. — Za reči svojiga gospoda je bil silo skerbini, de bi se kaj ne zgubilo; ko sim bil kamerniku na parniku pri odhodu neko sklenico pustil, je ni mogel pozabiti, in je večkrat po nji vprašal. Sicer pa v otročjih letih ni bil prenatank in je pozneje igrač dosti poterl, tudi vmes lepih in bolj dražih. V Terstu je bil od nekiga O. jezuita dvé svetinjici dobil. Rad bi jih bil djal na tračič, pa ga ni imel. Kmal slišim, de zavreši

bela ruta, ki jo je bil dobil, in ko se ozrem, je bil že vozek tračič podolgama deleč zatrgan.

Potem zamišljen gleda, kaj je storil, ko sim ga okregal, de moram jez kupovati, on pa terga, in kazal je drugo svojo ruto, kakor de bi hotel nadomestiti.

Slovenske besede je lahko izgovarjal in si precej hitro zapazil, kar sim mu povedal. Že na parobrodu je znal precej dobro iz glave pesmico od angelčka, kakor je v „Stezi“ namreč:

Sim srečin otročiček,
Zavarvan, oskerbljen,
Nebeški angelčiček
Je z mano, je pri men'.

Lepó lepó bom molil,
O moj preljubi Bog!
Ker angelca si zvolil,
De varje me nadlog.

Pogube dušo brani,
In straži mi telo,
De kača me ne rani,
De grom me vbil ne bo.

Moj angelček! le vari
Na duši, na teles',
Pred hudim me posvari,
Pripelji do nebes.

V malo tednih se je bil tako slovensko izučil, de se je z ljudmi razumel. De je pa le brati znal, so mu bile posebno ljube zgodbe sv. pisma: velikrat se je vtaknil v bukve in jih prebiral, desiravno sicer za učenje ni bil preveč goreč.

Ko je kaciga tujiga gospoda, zlasti duhovna, vidil, je vsiga premeril, in me po odhodu po vsih njegovih okolišinah na tanko opraševal. Sploh je bil prav žive nature in brihten. Vse bukve in spise mi je hotel popisati; že na barki mu je bilo grozno všeč, če je mogel kam kako čačko narediti. Ko grem enkrat doli v vežo, kar za menoj priteče, me opominjajoč, de nimam klobuka, ker ménil je, de ven grem. Rekel je, kar kraj tiče: „V Evropi sim rajši kot v Kairi, ker tukaj je hladno; v Kairi je ves moj obraz voda.“

Večkrat je kej pripovedoval od svoje domačije. Rekel je, de je domá iz Senaara (blezo pa še veliko višej), deleč od Hartuma. Bil je z materjo v Hartum pripeljan. Tamkej je bil enkrat ponoči z materjo vred ugrabljen od dveh Arabov, ko je bil njegov oče (?) in brat v drugi hiši. Imel je neki 3 sestre in 1 brata. Pripeljana sta bila z materjo na barko. Pri ti priložnosti, kakor je pravil, je tolovaja na barki nekdo vprašal: „Kje si ta dva dobil?“ in tolovaj de mu je nato trebuh razparal. Morebiti zato, de bi ga ne bil izdal, kaj-li?

Bil je Jožek usmiljeniga serca in rad je tudi iz svojiga ubožčku kej dal, ko jih je več po poti iz Tersta proti Ljubljani vidil. Vprašal je:

„Zakaj so ubožci stergani?“

„Nimajo denara, si novo obleko napraviti.“

„Kako pa, kadar obleko čisto stergajo?“

„Jim dober človek spet kej stariga dá.“

„Kadar bom jest velik, bom pa revežu novo obleko napravil.“

V govorjenji imajo arabljanje čudno lastnijo in če se tudi družiga jezika naučijo, še dolgo časa mnoge smešne arabizme delajo. Tako na pr. je vozove brate med seboj imenoval: „Naprej gre vóz — brat le-tega.“

Ni mu bilo všeč in sramoval se je, dostikrat je tudi černost razodeval, ko so ga ljudje zijaľasto gledali. Zlasti je bil hud v Postojni, ko so Lahí radovedno v voz prežali. Pohvalil je pa vojake, de niso bili zijaľasti, ko so se mem peljali. Hitro pa se je privadil otrók in družih ljudi v Ljubljani, česi tudi so za njim tišali, ker vidil je, de so mu dobrovoljni.

28. vel. serpana se je jel Abece učiti, pa ni mu šlo prav dobro.

V verskih rečeh je prav rad kej izpraševal. Neki dan vpraša: „Če je Mohamed v peklu?“ in pristavi: „Sempro mi dice sopra mia testa: „Mohamed in inferno, Mohamed in inferno!“ (Zmiraj mi nekaj nad glavo — v glavi — govori: Mohamed je v peklu. — „Mi dice sopra la testa: „Non rubare; non fare bugie!“ (Reče mi nekaj v glavi: Ne kradi; ne lagaj!“ —

— Večkrat je prav lepe čutila kersanstva razodeval. Neko jutro pridši iz cerkve, ga najdem klečati in lepo moliti. K temu se je brihtal, desiravno je bil še prav mlad in še ne kersen.

Čudno se mu je zdelo, če je nad kristjanam kako napako spazil, in ni mogel verjeti, de bi bil pri pameti, temveč de se mu je moglo zmešati. Vprašal je na pr.: „Če je tisti kristjan norec, ki zvečer zunaj poje (vpije)?“ Ali ni to nar očitniši znamenje, de gerdo ponočevanje že zdrava pamet zaverže in obsodi; koliko bolj pa še le kersanstvo! (Dal. nasled.)

Kaj méni Nikola o gledišu.

I.

Ta učeni mož sklenc čez glediše naslednjo sodbo:

1. Poklic gledišniga igravca je pregrešin, se ne vjema s kersanskim življenjem in je zaveržen od veliko cerkvenih zborov. Kdor pa hodi v glediše, poterdí poklic gledišniga igravca kakor dobro reč.

2. Glediše stori človeka mehkužniga in babjiga, in zapusti mu pogosto nevedama nevarne vtise.

3. večidel v vsih igrah vlada strast ljubezni. Gledavci se mislijo v gledišu zastran te strasti brez nevarnosti; ali ravno ta golufjiva varnost jim izmuzne toliko bolj gotovo sramožljivost iz serca. Oblečene so tukej pogosto naj ostudniši dela in značaji s svetlo obleko posebne poštenosti. Tacih del in značajev se gledavec veseli, v veselji se ž njimi sprijazni, jih jenja čertiti in začne ljubiti. Kdor hudobijo v resnici sovraži, se mu bo nad njo merzilo tudi, ako ravno jo le v podobah kažejo.

4. Ne samo ljubezen, ampak tudi druge strasti se vidijo v gledišu v blišu prijetnosti, velike cene in plemenitosti. Gledavci, ki take igre gledajo in poslušajo, se ne zavedo, kdaj spijó do zadnje kaplice strup, ki se jim skrit podaja v ti lepi kupi.

5. Razveseljevanje in kratkočasovanje v gledišu nima lastnosti, po trudu podeliti trupu in duhu novih moči. Le nekaka struna se napne, de človek jame po romantiško (sanjarsko) misliti, in da se mu vse pristudi, kar je pravo, navadno, vsakdanje.

6. Ne more se vjemati glediša z duham molitve, z ljubeznijo do Božje besede, z obljubami sv. kersta, z dolžnostmi do Jezusa, z duham prave spokornosti in z ljubeznijo do resnice.

A. P.

Dozderanje nekaterih slovečih možev zastran prihodnosti.

Friderik II., kralj pruski, je pisal to-le:

„Francozi bodo seme nezločnosti med kneze rimsko-nemškiga cesarstva sejali; si bodo vse prizadeli za prijaznost tistih, katerih naj bolj potrebujejo. In med tem, de bodo zurno eniga oplášili, bodo družiga prav zvito z mercicami za nos vodili. Takrat se bo zgodilo, de večí del evropejskih vladarjev, ravno takó, kakor nekdaž Greki v neko spanje zakopanih, zamudilo bode, se s svojim sosedom skleniti, in tako bodo v gotovi zapad hiteli.“ Wiener Kirchenzeitung Nr. 9. 1860.

Ali nam ne poterdjuje tega zgodovina jasno in čisto kakor solnce?

Matevž Ravnikar, teržaški škof, govori:

„Približujejo se velike stiske. Na ognjobruhniku stojimo. Neka nezgodna soparica nastopa po našim svetu. Na to hinljivo brezvetrije more prihrumeti gotovi vihar. Francozi jo bodo sprožili. V več krajih bo vrelo, in tudi naše cesarstvo čaka težka skušnja. Jez sicer tega ne bom doživel..., ali k sreči Avstrije se bodo ti zapletki zvozlali.“ Drobince 1858.

Kervave leta 1848 in 1849 so nam to očitno popri-

čale. Ali kakor prerojen je izplaval iz tistih rovarij avstrijski orel. Bog dodeli novo moč njegovima slavnima krilama!

Melhijor Diepenbrock, kardinal in knežni škof brezlavški beseduje:

„Prišli bodo slabi časi, časi vse druge prekucije, kakor pa leta 1848. Rovarstvo v Evropi je sicer potlačeno, pa ne premagano, in njegov nauk je al pozabljen al pa ne umet. Na nove postave in vstave mislijo eni, na bodake in topove drugi, in nekateri menijo še zgolj na oboje zidati srečo ljudstev; pozabijo pa pri tem ediniga, česar je potreba. Zakaj vladarije dandanašnje šege se ne morejo sprijazniti z mislijo, da bi Cerkev prosta bila.“ Stern-Kalender 1860.

In zgodilo se jim bo, kakor Jeremija v svojih žalnih pesmih (1, 14.) čez Izrael toži, rekoč:

(Jehova) je omislil jarem za moje hudobije,
Ki jih na kupe v svoji roki ima,
In z njimi tilnik moj ovije,
Ter pahne mojo moč na tla.
Gospod sovražniku me v roke da,
Iz katerih, da bi rešel se, mi upanje ne sije.

Donozo Kortés, španjolski starašina pred devet leti, ko je bil sedanji Napoleon III. še le predsednik francoske ljudovlade, se je tako le oglasil:

„Napoleon je mož, od kateriga je vsega pričakovati ali pa se vsega bati, nar bolj pa tistiga, kar se — nemo-goče zdi. Jez mislim torej, da bomo gotovo prej ali poznej vse poprek vojsko imeli, in de prihodnji cesar rovar-ske pjadše na pomoč klical bode.“ Volksfreund Nr. 73. 1860.

Mislimo, da te besede ne potrebujejo nobeniga tol-mača, in de je dosti, ako rečemo:

Et nunc reges intelligite: erudimi qui judicatis terram,
Ps. 2. 10.

Visoke besede.

In ker si bil Bogu prijeten, si se mogel
s skušnjavo pretehtati. Tob. 12, 13.

I.

Leta lanskiga dan prvi sproži se beseda
Na Posenju, ki politika jo križogleda
In nevidna Avstrii za srečo
Sprejme kakor sebi zgodbo všečo.
Opica sardinska puhne svoj sovražni glas,
Kača prekucije se vzdiguje,
Nemec Miha spi in Rus tuhtuje,
Otočan tergovca tihotapsko mede kvas.

Vender Avstrija, za svojo čast in pravdo vneta,
Akoravno zapušena je od vsiga sveta,
V edno dvojnici v nečast Evropi,
Po junaško kar na noge stopi,
In poprime brez strahote za pošteni meč.
Glavo streti kervizejni spaki,
V boj hitijo ukaje vojaki,
Doprineset cesarju in deželi dar goreč.

Šibek, raven, čverst, kot bukva drage domovine,
Zdrav ko riba, ki predre rék bistrih globočine,
Kakor sin spomladi rožnoličen
Če Slovan poterpežljiv je mičen. —
Ako Nemec zvest in stanovit, če Madžar
Serčen in pogumen. Al vsi taki
Vboju zgolj in zgolj so le junaki
Orosani, — naj Slovan bo, Nemec al Madžar.

Orosani so junaki v kervavih bojih,
Vender v miru krotke jagnjeta pri ljubih svojih.
Cesar zove. — Starše sin objame,
Zenin od neveste slovo vzame,
Se odterga mož od sere zenice in otrók.
„Zdravi starši! zdravi ljubi! zdravi
„Zena in otroci! vojak pravi.
„Zdravi! zdravi! čast me kliče v boj — vas čuvaj Bog!“

Evgen! Lavdon! oče nepozabljeni Radecki!
Nevmerjoči naši vojvodi. O muza! rec' ki
Teh možev, ki so moliti znali,
Boj z Bogom začeli in končali.
Stradali z vojakom, za ležišje jmel — tla,
Premagavci zmiraj pa ostali,
In pa v naših dedov večni hvali.
Ne bi želel biti teh junakov vojvoda?

O Magenta! o morišče strašno Solferino!
Gelboe sedanjih časov! vredna de b' s kletvino
Vaj' zaročil, kakor sive dobe
Slavni pesnik Gelboe višobe: *)

„De b' brez dežja in brez rose tlelo tam polje,
„Njiva nikdar klasa ne nosila,
„Terta nikdar grozda ne rodila,
„Dreva zlahtni sad v zavesku že posušil se!“
Uboga oče, mati! sina vašiga objela
Smert nemila je, — otroci, vam očeta vzela
Smert nemila je, — vkan'la nevesto
Smert nemila je, — ženico zvesto
In predrago vdovila smert nemila je.
S tugo napolnila, smert nemila!

Vse si, al junake pa ovila
Z večnim vencam, nevmerjoče strila njih ime!

Rajši ste vi hotli po junaško s častjo vmreti,
Kakor v pozabljivosti brez vse časti živeti.
Za to pa Magenta, Solferino!
Vaj' ne bom zarotil več s kletvino.

„Božji blagoslov v plodi vajne svete tla,
„Stoterno boš zemlja tu rodila,
„Kjer si kri junakov zvestih pila,
„Bod' jim mila. — grobe njih naj Božji mir obda!“

In ker vidi cesar teči zlahtno kri armade,
In pomisli na Lombarde, nehvaležne gade,
Govori cesarske te besede:

„Svet je priča, da junaške rede
„Mojih hrabrih boj podert ni, in de slavni vir
„Upa mojih ljudstev ne odteče.
„Te dari spošnam in vest mi reče,
„De koncam kervavi boj — in de podpisem mir.“ **)

II.

„Mir vam bodi!“ to je zadnja pesnika zdravica,
„Mir vam bodi!“ toži moja žalostna modrica
In se čez visoke Apenez
Vzdigne v Rima slovesne planine.
Tamkej, kjer so kralji, ljudovladi, cezari
Ljudstev bli očetje sive veke,
Al pa prelivali kar na reke
Trinogi divjaški mučenikov sveto kri;

Tamkej v tisto mesto, kjer aposteljnov pervaka,
Ki se vmret' boji, pred durmi Jezus s križem čaka.
Ki ga vid'ši Peter k njemu teče,
„Kam greš, o Gospod in Bog moj!“ reče.
„Kaj še nisi dost za naše grehe storil ti?“
„Hočem enkrat še za tebe vmreti,
„Ker ti drago ni za me terpeti“
Ljubi Jezus njemu žalostno odgovori.

Sveti Peter dobro te besede zapopade,
K mojstru bliže stopi, v hipu na kolena pade,
Hoče ju poljubiti, objeti
In v smert na to nazaj hiti;
Vender Jezus zgine — Peter le objame zrak.
Zdaj oblije mu goreče lica
Mnoga grenka, kesasta solzica
In v terpljenje verne se aposteljnov pervak.

Koliko kervi in solz od Jonoviga sina
Noter do velikiga cesarja Konstantina
De so v času trinoštva prelili
Jezusa namestniki, to mili
Trojni in edini vsevedoči Bog le zna.
Koliko pa muk od Konstantina
Do vladarstva maliga Pipina
Zgodovina tistih časov nam na znanje dá

Nam spricujejo med drugim resne zgodovine
De še zgolj pervaki ljudstev divje rodovine,
Kateri niso milosti poznali,
So osebe papežev spošt'vali,

*) II. buk. kralj. 1. 21. **) C. k. razglas iz Laksenburga 15. mal. serpana 1859.

Priče: Alarih in Genzerih in Atila!
 Ali vidili so pa naši dnevi.
 De, ko enkrat v raju kača k Evi,
 Jo z zvijačami perliznjeno v Rimu tava ta.

Kaj sta Pija Šesti in pa Sedmi preterpela,
 Praviti mi ni potreba, to vé zemlja cela:
 „Sta od perviga Napoleona
 „Bila pahnjena raz Petra trona. —
 Prazno delo! svet'ga Petra stol spet osvetli,
 Al Napoleonu pusta loka
 Male svete Helene otoka,
 Ki mu svet pretesen bil — zaprè oči!

Vender, glej o čudež! kje odprè se draga staja
 Materi in žlahti spoznaniga tolovaja,
 Ki v Evropi več zavetja nima?
 Nji odprè se vrata mesta Rima,
 Sedmi Pij k Leticii *) prijazno besedi:
 „Kar zabredel sin je, za to mati
 „Se nedolžna ne smé kaznovati,
 „Varval tebe bom in tvoje, kakor Bog živi!“

Svet se čudil in stermel je čez to djanje Pija,
 Ki s svetnika diademam senci mu ovija.
 Al pa koliko še več stermeti
 In z nevoljo mogel bi sprejeti
 Svet *nehvalo*, s ktero ravno zdaj Letični vnuk
 To očetu svetimu plačuje,
 Ki ga botra tudi imenuje,
 To botrinstvo pa mu trosi neštevílo — muk?

Čuj! Napoleon poslancu svojim' v Rimu vkaže,
 De naj svetva, prosí, perlizuje se in — laže:
 De dedinstva svet'ga Petra vlada
 Škerb in žal „Svetosti Njih“ naklada,
 In pa Njih življenja vsako uro ogreni;
 De bi vlade te-le se znebili,
 Jo posvetni roki izročili.
 In storili, kar Napoleon in — svet želi.

Gramont **) sklene svoje govorjenje to prešérno,
 Sveti Oče naš obernejo pa serčno véro
 Zdaj oči v nebó s ponižno hvalo,
 Primejo za božjo martro malo,
 Ki na kinčni mizi vale tam pred Njim stoji,
 Gledajo poslancu v lica blede.
 In pa rečejo le te besede:
 „Monsieur le duc! voilà celui a qui je me confie. ***)
 Samotnik.

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. Kakor druge leta, se tudi letas po Ljubljani prijazne Šmarnice obhajajo, tode še z večí gorečnostjo in pa po vsih cerkvah. Povsod se jih vsi stanovi prav prav obilno in goreče vdeležujejo. V stoljni cerkvi imajo zjutraj ob 3, 5 v. č. g. Kosmač razlaganje lavretanskih litanijs s kratkim obračanjem na življenje, po slovensko. Zvečer ob 7 so pa [v nemškém jeziku z vsakdanjimi pridigami, v katerih se pet gospodov versti in slavo visoke nebeske Kraljice vsaki po svojim določku tako le razlagajo: v. č. g. dekan in stoljni fajmošter Jožef Zupan imajo razlaganje lavretanskih litanijs; gosp. dr. Pauker velikost B. M. D. (Mati Božja, Brezmadežna, Kraljica itd.); gospod dr. Gogala: Marijo v oziru in deležji na odrešenje; g. Köstl: Marijne žalosti; gosp. Heidrich: Čednosti Marije D., posnemanje itd. — Pri č. 00. frančiškanih je tudi vsaki dan pridiga zvečer ob 7 in sicer razlaganje sv. roženkranca. Zdaj pridigajo čast. O. Salvator vsaki dan in razlagajo veseli del roženkranca; potem bodo č. O. Albert žalostniga, in poslednjič č. O. Konrad častitljiviga. Pri sv. Jakopu je ob 6 zvečer branje, pri sv. Petru zjutraj ob 3, 5 branje. V špitalu tudi branje popoldne ob 5. V Ternovim ob 7 zvečer: 1 odstavek sv. roženkranca, 1 cvetlica iz verta večnosti (t. j., kratko premišljevanje večnosti), 1 lilija iz verta Marijnih otrók, molitev

Memorare, cvetlica za na dom. V nunski cerkvi so Šmarnice za domačo deržino. O ti priliki opomnimo neko prav lepo in blagoselčno dobro delo. Ravno v obletnico, ko je bila nova prelepa kapelica B. M. D. posvečena, je prišlo pismo od mladiga vojaka visoke stopnje, v katerim je bilo 100 gld. za to kapelico. Marija lepiga darila ne bo pustila brez plačila. — Zjutraj je sv. opravilo s sv. mašo sklenjeno in l. lit.; kjer je zvečer, pa z litanijami, blagoslovoma in Marijnim petjem. — Toliko molitve in prošinj tega mesca Božja Mati zanesljivo ne bo zaverгла, de bi le saj tudi bilo s skesanimi in očišenimi serci opravljano! Prav posebno je želeli, de bi se po zmešanih puntarskih glavah jelo že jasni, de bi pravica zmagala in se vojskini oblaki razkadili, iz katerih tolikanj hudiga prehudiga izvira; pred vsem pa, de bi se greh zaterl, ker on je oče vsega zlega.

Darovanje Marti.

(Iz Volčičevih novih Šmarnic.)

Škerbno nabiral sim rožice zale,
 De bi si pušeljček lepi nabral;
 Hodil po ternji sim, lazil čez skale.
 Kakor sim vedil, sim vse preiskal.
 Našel sim v'jolce temno zagorele —
 Pač res te rožice prijetno diše —
 So na samoti lepo dozorele.
 Sveto ponižnost me one učé.

Našel sim nageljne r'deče cveteče,
 Tudi te rožice prijetno diše,
 In so mi znamnje ljubezni goreče.
 S ktero Boga prav ljubiti me učé.
 Hodil sim dalje, še rožice iskaje,
 Našel sim kmalo zelen rožmarin,
 Tik ene skale duhti na vse kraje.
 Srečne — kersanske zvestobe spomin. —

Lepe cvetlice so, lepe, prav zale,
 Pušeljček zvezan prijetno dušeč;
 Lepši težko bi se kdej še nabrale.
 Pušeljček vender pa meni ni všeč.
 Manjka mi samo le rožice ene.
 Ki nadomesti mi sama vse té,
 Lepši nikjer in nikdar ni nobene.
 Moje serce hrepeni le po té.

Lepe vijolice so zagorele,
 Rožmarin, nagelj — teh nisim iskal.
 Za me nar lepši so „Šmarnice“ bele;
 Teh sim iskal in le teh bom nabral.
 „Šmarnice“ — one so moje cvetlice,
 Teh bom jest v pušeljček lepi nabral —
 Za se ne — k časti Marije Device —
 Te so podoba Nje — Nji jih bom dal.

„Šmarnice“ v pušeljček nježno nabrane
 Nesem tje v cerkev Marii na altar,
 Njo tam ponižno poprosim, naj vzame
 „Šmarnice“, v znamnje ljubezni, za dar.
 O kak bo duša zdaj znajo vesela,
 Ko bom Marii ta šopek oddal.
 Vidil bom, de ga Marija bo imela; —
 Saj sim le samo za Njo ga nabral.

Zdihniti hočem. O Mati premila!
 Ljubim Te — v znamnje ljubezni Ti dam:
 Kar je ljubezen tu v šopek zavila,
 Pušlje iz „Šmarnic“ ponižno nabran. —
 Pa, o Marija! zastoj Ti jest dati
 „Šmarnic“ ne morem in tud jih ne dam —
 Gnado mi sprosí: Boga prav spoznati,
 Hud'ga na duši in telesu me bran!

Naj bo duhovna res „šopek“ med nama,
 Kaše, de ljubim Te s cele moči.
 Saj ga nabrala ljubezen je sama.
 Ker Te pa ljubim, me ljubi tud Ti!
 O kar premorem, res, moja Marija!
 Ljubim Te — za Te gori mi sercé.
 Ves, kaj želim, o presveta Marija!
 Vsi naj Te ljubijo, s mano časté!

Tvoj nevredni v Te zaupajoči sin.

V praznik čistiga spočetja Device Marije. 1859.

*) Leticija, mati perviga Napoleona. **) Vojvoda Gramont je francoski poslanec v Rimu. ***) Gosp od vojvoda! glejte Njega v kateri zaupam.

V Novim mestu je na smertni postelji v katoliško Cerkev se povernil g. Karol Seifert. (Drugi pot več.)

Iz Cirklan na Gorenškem 25. mal. travna. Danes sta se tukajšnja gg. učitelja: Andrej Vavken in Karl Kaliger iz stare šole v novo, zalo šolsko hišo preselila. Ta dva sta prva, ki bota v novi šoli stanovala, oba neoženjena, eno in dvajsetletna mladenca. —

Bog njima daj mnogo let delo učiteljsko tukej izdatno opravljati in veliko v Gospodu veselih dni doživeti! Enkrat pa naj se tudi nad njima spolnijo besede Daniela preroka, ki pravi: „Učeniki pa, in vsi ki druge k pravičnosti in svetosti napeljujejo, se bojo svetili kot zvezde — vekomaj.“

Marburg. 1. vel. travna. Na prijazno povabilo našiga Milostljivega kneza in škofa do mestnih gospéj, de bi se po zgledu drugih mest tudi gospé in gospodičine tega mesta združile v katoliško družbo, namenjeno v podporo ubogih in v zrejo zapuščene, posebne ženske mladosti: se je ročno še nad 150 gospéj podpisalo, in blizo 50 zmed njih velikonočni ponedeljik v škofovim dvoru zbralo, kjer so Njih Milost nar poprej v silno prijazno nagovoru namen in potrebo tega društva tudi v tem mestu razložili in potem pričujoče opomnili, de naj si pred vsim svojo prednico in njene pomočnice izvolijo. Veliko veselje je vstalo, ko so Njih Milost po večini glasov ime prednice razodeli, ter pobožno, zavolj keršanske miloserčnosti daleč okrog slovečo grofinjo Sofijo Brandis imenovali. Enako veselje se je vnovič vzdignilo, ko so po dokončanih volitvah Milostljivi knez še enkrat besedo povzeli, ter rekli, de vsaki keršanski družbi je treba tudi duhovniga varha in svetovavca, in de kar zadeva družbo gospéj k lepimu namenu keršanske miloserčnosti, boljšiga ne vejo in ne poznajo, kakor prečastitiga gospoda Franca Fridriha, stoljniga prašta, kterih naj veči veselje od mladih let do sive starosti je bilo, žalostne tolažiti, uboge podpirati, za vse dobrotne naprave v neutrudljivo gorečnostjo milošnjo nabirati, in vse „to svoje“ med uboge deliti. Zavolj njih starosti in bolehnosti jim je bil kakor pomočnik pridjan g. Franc Kosar, špiritval v duhovščici. Oznanili so tudi Milostljivi knez, de so trije neznani dobrotniki 300 gold. kakor glavo istnige družbi podarili, ktera se je do današnjiga dne že na 500 gold. narasla. Mlade družbe prvo delo je bilo, de so se gospé prednice v kratkih dneh pozneje k Njih Milosti podale, prosit, de bi perve slovesne Šmarnice za Marburško mesto milostljivo dovoliti in vpejati blagovolili. V ta namen so knez in škof odločili semeniško cerkev sv. Alojzja, in ravno včeraj na večer ob 7 so sami slovesno to pobožnost pričeli s presilno lepim in ginljivim nagovorom, v kterim so dve resnice obilno zbranim poslušavcem v premišljevanje podali: 1) Zakaj je Bog rože vstvaril? Odgovor: Nam v veselje, — nam v podučenje; — Sebi pa v počesenje, in od tod so prestopili na drugo resnico: 2) Zakaj tedaj tá nar lepši mesec celiga leta Marii v čast posvečujemo in zakaj pri Šmarnicah Mariine altarje in podobe tako obilno z rožami venčamo? — Ta pobožnost se bo skoz celi mesec v cerkvi sv. Alojzja zvečer ob 7 v nemškem, v predmestni cerkvi Matere Božje pa zjutraj ob 5 v slovenskim jeziku obhajala. — Za včerajšnji večer, ki je bil poln toliko svetiga veselja, smo Njih Milosti toliko bolj hvaležni, ker so se komej dve uri poprej utrujeni z birmanja domú povernili, in kakor navado imajo, že dvakrat ta dan: pred in po birmanji, pridigovali. Potujejo pa že en teden po birmanji v Mariborskih okolicah in bodo mende še celi ta mesec v tem težavnim delu doprinesli. Binkoštno nedeljo je birma v stolni cerkvi, binkoštni ponedeljik pa v predmestni cerkvi Matere Božje.

Iz Gorice 6. vel. travna — J. F. — Dne 24. preteklega mesca zvečer je v naše mesto došel in pri nas čez noč ostal Goričanam dobro znani grof Henrik Chambord (Šangbor) na svojim potovanji proti Dunaju iz Benedk, kjer

je, menim, čez zimo stanoval. Zjutrej družiga dneva se je podal sv. mašo slisat k čč. oo. frančiškanam na Kostanjevico, kjer v cerkveni raki med drugimi mirno počivata: njegov ded, Karl X. kralj francoski, umrl v Gorici na Cingrofu 6 listop. 1836, — in njegov ranjki stric, vojvoda angulémški, pervorojeni sin omenjeniga kralja. Grof Chambord je pa sin nesrečniga 13. svečana 1820 umorjeniga vojvoda Berri-ta, mlajšiga sina Karla X. — Mögel je l. 1830 v pregnanstvo s svojim dedam in stricam vred, ki sta se v njegov prid odpovedala kraljevemu tronu in nasledstvu prestolnmu. Zrejen je bil v Pragi, od leta 1838 pa v Gorici. Že je nekej let, kar se je iz našiga mesta preselil v Frohsdorf blizo dunajskiga Noviga mesta (Wiener - Neustadt,) kjer svojo grajšino ima. Ko naslednik svoje dinastije bi se smel imenovati Henrik V. — Gorica je omenjeni francoski deržini veliko hvale in spoštovanja dolžna; zakaj bila je ves čas njeniga prebivanja v tem mestu obilna podpora revnim in potrebnim deržinam.

Vsako leto se tu 2. vel. travna v veliki cerkvi opravlja péta sv. maša z biljami v blagor duše ranjeiga nadškofa Frančiška Ksav., ki je ta dan l. 1854 v Gospodu zaspal.

In ravno 2. t. m. tekočiga leta je bil slovesno pokopan v. č. O. Klar Vascotti, provincial frančiškanskiga reda na Kostanjevici, ki je 30. mal. travna umrl. R. I. P. (Glej zgorej spis „Cvetlica na grobu itd.)

Razgled po keršanskim svetu.

V Gradcu je bil Belo nedeljo v katoliško Cerkev sprejet Friderik Grill, ranjen vojak ondotniga polka.

Na Dunaji v kapeli papeževiga poslanstva je 43. mal. serp. t. l. profesor Vilhelm Kosegarten pre-stopil v katoliško Cerkev.

Rimsko. „Armonia“ piše, de so sv. Oče v nekim zaslišanji nekemu rekli: „Svest sim si, de bom Romanjo nazaj dobil; ne kje moji nasledniki, ampak jest sam. Zupam zastran tega v Boga in preblašeno Marijo Devico, našo sveto in neomadežano Mater, ki mi bo to milost dossegla.“ — Marija šmarnična bo kej sprosila, ki se zdaj tolikanj časti po vsim svetu.

Novo južno-amerikansko semenišče v Rimu je že v življenji pod vodbo oo. jezuitov in ima v začetku 30 rejencov, med kterimi je tudi Noce Garcia, nekdanji peruanski poročnik (konzul), ki se je pa službi odpovedal in bo Cerkvi služil. Rimsko mesto je pod Pijem IX. dobilo že šest novih vstavov; posebniga spomina vredin je „Collegio Pio“ za odrasene Angleže in zlasti za doktorje oksfordske in kembriske (Oxford, Cambridge), ali za duhovne angleške cerkve, ki se pokatoličijo in hočejo duhovni biti.

Kako prekucuhí meglo delajo. V Rimu naročé za Viktor - Emanvela 2 častna meča, plačajo ji pa skorej čisto sami, ker Rimljanje se nočejo vdeleževati; in časniki vpijejo: Rimsko ljudstvo se je k punktu obrnilo. — V vseučelišu „Sapienza“, ktero je vskim odperito, prekucuhí naredijo hrup; prepové se pa, drugim razun učencov v vseučiliše, in kmal je vse pokojno. — V dan sv. Jožefa rivei in kerti z neizrečeno prederznostjo v vseučilišni cerkvi Te Deum zavoljo ropa Romanje zapojó, nad čimur so bili študentje nedolžni, ki so na trume iz cerkve šli; časniki pa so imeli le toliko pisati od študentov, češ, de so Viktor Emanvelu zahvalnico napravili! — Rovarji natisnejo tiho-topsko na zid, de se ne smejo smodke očitno puhati. Drugi dan se puha, kakor poprej in goreče konce rovarskim ogleduham pod nos mečejo, kup mladih ljudi na Pinču znaniga smodkočerta prav pošteno ukadi, in še kaj enacih šal: prekucuhí pa raztrobentajo po svetu, kdo vé, v kakim strahovanji de Rimljane imajo.

Viktor Emanvel je šel na ogled v poropane dežele, pa mu niso povsod rožic potresali. Kardinal Corsi, vikár škof v Pizi, je pri vsim žuganji in strašenji stanovitin ostal

in zaterdil, da duhovstvu kratko malo ne pripusti kralja po cerkveno sprejemati, da naj bo kralj zadovoljin, če ta mesec pride, ako nadškof v škofovi opravi, kakor nekdanj sv. Ambrož cesarja Teodozija, kralja pred cerkvenimi vrati ne čaka in ne ustavi. Res je bil kralj 20. mali travna prišel v to mesto tode nobeden zmed duhovstva ga ni prišel pozdravit. Ob 3 se je imel kraljevi ropar v stoljno cerkev podati, tode vikši pastir je s cerkveno prepovedjo žugal, ko bi ga kdo zmed duhovstva v cerkvi sprejel. Svešči smo si, meni dopisnik v Volksfreund, da se bo kralju v Bolonji in Ferari ravno taka godila. — Vikši škof v Florenci, se je bil dal premotiti, da je kralja cerkveno sprejel, ter mu blagoslov s sv. Rešnjim Telesam dal, pa se je mende precej potem pokesal in Rimu svoj prestop spoznal.

Dalje je bilo rečeno: Berž ko Viktor Emanuel v Bolonjo pride, gredó kardinal vikši škof Viale Prelà na deželo, korarstvo pa se bo v neki samostan umaknilo. — Pri tem so pa vender časniki raztrobili, da je 1. t. m. kralju v Bolonji „velika množica duhovnov zahvalno pesem pela.“ Kako je to?... Bili so piemonteški vojniški duhovni, ki jih je kralj Viktor Emanuel seboj pripeljal, vohajoč, kaj bi utegnil tam dočakati.

Vikši škof v Bolonji so v razpisu duhovnam prepovedali tiste v spovedi odvezovati, ki so za zedinjenje Romanje s Sardinijo glasovali.

Prekucuhi se strašno pertajo, punt po vsem Laškim podkurjati, zlasti zdaj po Sicilii. Mazzini Siciljance s posebnim pismam podžiga. Lamoricieru so nesramni morivci potuhnjeno smert odločili. Keršanski general, to slišavši, je odgovoril: „Tega sim si bil svěst. Božja volja se izidi. Kar Bog varuje, je dobro varovano.“

V Parizu je ugasnila zvezda, ki v duhovskim življenji zasluži vse drugačnejši slovez kakor Napoleon v posvetnim. 25. uniga mesca je namreč po dolgi bolezni umrl 81letni starček Duffriche Desgenettes (r. Dufriš Dezenet), fajmošter pri cerkvi Marije Device Zmagovavke, po vsim svetu znani začetnik imenitne bratovšine Marijniga presvetiga Serca, ktera se je poslednje leta tudi po Kranjskim močno razširila. Za take junake v duhovskim svetu je škoda, kakor za Radecke in Jelačiče v deželskim. Truplo ranjega je več dni ležalo v kapeli Marije Device in ljudje vsih stanov so ga od jutra do večera med veliko gnječo hodili kropiti. Pri sprevodu so bili kardinal Morlot z vsimi fajmoštri pariškiga mesta, in cesar je pripustil, da je bil ranjki pod veliki oltar svoje cerkve pokopan, na katerim je tolikrat neomadežani dar Bogu daroval, in kjer se mu je obudil tudi sklep za imenovano bratovšino Marijniga presvetiga Serca, s katero je toliko število nar terdovratniških grešnikov spreobrnjenih in se jih še zmiraj na prošnje toliko tavžent družnikov spreobrača. Desiravno je upati, da prošinj ne potrebuje, naj bo vender podružnicam te bratovšine v molitev priporočen. Prav bi utegnulo biti, da bi se pri zadevnih podružnicah ta prigodek tudi vernim naznačil ali se kje tudi kako drugo znamenje razodelo.

Iz Irskiga je prišlo 300 junakov se sv. Očetu v vojaštvo ponuditi. Pij IX. so jih prijazno sprejeli in s papeško vojno zedinili.

V Ameriki so povračevanja v katoliško Cerkev brez števila; le v sv. Alfonsa cerkvi v novim Jorku jih je bilo lansko leto čez sto sprejetih. Tudi amerikanski poročnik ali konzul v Gvatalimi, Beverley L. Clark, je slovesno k nam prestopil v ondotni stoljnici. — V Bostonu je krivoverska učenica uboga Sletno irsko deklico neusmiljeno pretepala, ker je pri besedi „Jezus“ se z glavo priklonovala. V tih državnih šolah so otroci siljeni protestantsko biblijo brati, vsako znamenje katoliške vere pa je preklicano. — Pri ljudskim misijonu, ki ga je obhajal jezuit O. Fr. Kr. Veninger 4. sušca v Fila-

delfi, je 24 krivovercev se povernilo v katoliško Cerkev, med njimi več družinskih očetov.

Iz Kanade so poslali škofje sv. Očetu pismo verne vdanosti s 40.000 podpisi. — Tudi iz daljne Amerike taka ljubezen do namestnika Kristusoviga! Pač marsikteri veliko bližnjiši svojeglavci in našuntači bi radi pozneje sv. Očetu svojo vdanost pokazali, pa bo prepozno, ker zanje nalaš ne bo nobeden v Rim pisal.

Duhovske zadeve.

V goriški nadškofii je prestavljen za d. pom. g. Anton Cibiš iz Kanala v Koborid. Koboridiški duh. pomočnik ostane za administratorja na mestu. Umerla sta: v. č. g. O. Klar Vascotti, provincial na Kostanjevici, in Jož Makorič, l. kaplan v Ronkih. R. I. P.!

V ljubljanski škofii. Gospodu fajm. Jerneju Reitz-u v Šent-Jurji pri Svibnim je podeljeno privoljenje v pokoj se podati, torej je imenovana duhovnija 2. t. m. razpisana.

V lavantinski škofii. Prečastiti gosp. Anton Murko, Zaverski dekan (Sauritsch) in Lavantinski konzistorialni in Sekovski duhovni svetovavec, je izvoljen dekan in nadfajmešter v Hočah (Kötsch); — gospod Jožef Bratanič je izvoljen fajmešter v Podsredi in g. Valentin Fras fajmešter pri Materi Božji v Zušah (Rast.) — č. g. Anton Veres, domski korski vikar in učitelj koralniga petja, je izvoljen fajmešter na Sladki gori. — Prestavljeni so gg. kaplani: Franc Toplak k sv. Križu pri Lutomerih, — Jožef Kolarič v Koprivnici, — Jožef Sever v Pišce, — Franc Petan k šent-Jakopu v Dolu, — Gregor Orešnik v Črešnice, — Andrej Kajtna v Skale, — Jožef Bunček v Šoštanj, — Matvez Pogelšek v Galicijo. — Č. g. Janez Kerzan, nekdanji vodja Marburške gimnazije v pokoju, je bil o priliki svoje zlate nove maše izvoljen v duhovniga svetovavca. — Umerl je g. Jakop Duler, fajmešter v Žavcu. Z. I. P.

Zahvala.

Farna cerkev sv. Ane v Javoru je bila od častite bratovšine za vedno česenje sv. Rešnjiga Telesa in olepševanje ubožnih cerkev s 25 raznimi prav lepo in primerno izdelanimi cerkvenimi rečmi obdarovana, med katerimi samo mašni plajš 50 gold. velja. Za ta blagoselčni in dragi dar se v imenu cele fare častitimu odboru in vsim bratom in sestram te bogoljubne družbe z nar večji spoštljivostjo zahvalimo, in bomo Boga prosili, da bi bratovšino čez dalje bolj v prid cele škofije razširjal, njene ude pa obilno blagoslovil.

V Javoru 7. vel. travna 1860.

Cerkveno predstojništvo.

Slava Marii.

Zapisal 1. majnika.

Naj Ti zvijem, Mati mila!	Vse stvari naj Te častijo,
Venček cvetja majnika,	Mati! spomladanski čas.
Naj razlijem Ti cutila,	Mile ptice žvergolijo
O Devica sladka vsa!	Tvojo slavo naj na glas!
Teb' naj dije cvetje maja,	Vsi studenci, vsi potoki
V Tvojo slavo naj cvetě,	Vse doline, vse goré,
Vse naj lepi čas obhaja,	Zelenine vse po loki
Tvoje čast naznanja vse.	Naj v česnji združ'jo se!

Orgle, sladko zabučite,
Glas povzdignite z menoj;
Vsi jeziki Njo častite,
Vse kar zná, glasno zapoj:
Slava Tebi, o Devica,
Večna slava naj Ti bo;
Tvojo slavo naj, Kraljica!
Zene zemlja in nebó!

Korl Kaliger, učenik.